

بازی و سرگرمی‌های بومی و محلی در مدارس (دوز، تاپ)

مصطفی سهرابلو

دبیر علوم تجربی متوسطه اول، شهرستان بیجار

اشاره

بازی و سرگرمی‌های متنوع و جذاب از جمله علاقه‌های دانش‌آموزان در زندگی روزمره و از جمله در فعالیتهای آموزشی و تفریحی است به گونه‌ای که بیشتر یادگیری‌های مربوط به مهارت‌های زندگی و تأمین سلامت جسمانی و روحی آنها در حین انجام بازی رخ می‌دهد. یکی از بازی‌های بومی و محلی جذاب که در قالب گروه‌های دونفره و بیشتر قابل اجراست و می‌تواند حواس دانش‌آموزان را درگیر فعالیت بدنی و تمرین مهارت‌های مختلف کند، بازی «دوز، تاپ» است که قابلیت اجرا در محیط‌های مختلف از جمله مدرسه، اردو، خانه و ... را دارد. در این مقاله نحوه اجرای این بازی ارائه می‌شود.

۱. این بازی جذاب می‌تواند در قالب دو یا چند گروه تک‌نفره یا بیشتر اجرا شود و البته هر چه تعداد اعضای گروه‌ها بیشتر باشد، پیچیدگی و خلاقیت و در نتیجه جذابیت بازی بیشتر خواهد شد.

۲. این بازی و سرگرمی در خانه و مدرسه و محیط‌های دیگر به آسانی و با توجه به امکانات ساده محیط مانند: سنگ، برگ

درخت، چوب، موزاییک‌های کف حیاط مدرسه و ... قابل اجراست.

۳. نحوه اجرای بازی بدین صورت است که هر گروه با مشورت اعضا و با مشاهده دقیق و بررسی محیط اطرافشان، برای خود، شکل و علامت خاصی را در نظر می‌گیرند و به گروه مقابل هم اعلام می‌کنند و نشان می‌دهند. سپس هر گروه به نوبت در مدت زمان معین و در محدوده مشخص شده باید علامت خاص خودشان را با استفاده از وسایل و اشیای موجود در محیط اطرافشان مثلاً تکه چوب‌ها، سنگریزه‌ها، آجرها، سرامیک‌ها و موزاییک‌های حیاط و ... در جاهای مختلف طوری به نمایش بگذارند که تا حد امکان، گروه‌های دیگر نتوانند آن‌ها را پیدا کنند. اما گروه مقابل باید در زمان مشخص به یافتن و کشف هر چه بیشتر آن علامت‌ها در لابه‌لای اشیای و وسایل بپردازند و امتیاز کسب کنند (تصویر ۱).

برای مثال اعضای یکی از گروه‌ها سعی می‌کنند با کمک پنج عدد سنگریزه، علامت مخصوص خودشان را در داخل حیاط مدرسه طوری طراحی کنند که گروه مقابل به راحتی نتوانند آن‌ها را تشخیص دهند (تصویر ۲).

نکته ۱: در همه حالت‌ها شکل اصلی علامت گروه نباید تغییر کند.

نکته ۲: امکان دارد گروه بتواند مشابه علامت گروه مقابل را در محیط کشف کند که حتی گروه مقابل از آن بی‌خبر باشند، اما چون شبیه علامت آن‌هاست امتیاز خواهد داشت؛ مثلاً علامت یک گروه دایره باشد و گروه مقابل، چرخ‌های دوچرخه یکی از بچه‌ها را که شکل دایره هستند نیز ببینند و اعلام کنند، در این صورت برایشان امتیاز خواهد داشت. این ویژگی باعث می‌شود گروه‌ها هنگام تعیین علامتشان به محیط اطرافشان دقت کافی داشته باشند و البته در افزایش خلاقیت اعضای گروه‌ها و جست‌وجوگری آن‌ها تأثیر بسیار خواهد گذاشت.

در پایان، باید دانست که این بازی جذاب نیاز به دقت، خلاقیت، تحرک و هماهنگی اعضا دارد و در صورت برنامه‌ریزی مناسب در محیط‌های مختلف مانند مدرسه، جذابیت زیادی برای دانش‌آموزان در پی دارد و بیشتر حواس آن‌ها و خلاقیتشان را به چالش می‌کشد. این بازی جالب می‌تواند برای افراد مختلف به‌ویژه دانش‌آموزان در دوره‌های ابتدایی و متوسطه مناسب باشد.

یکی از بازی‌های
بومی و محلی
جذاب که در
قالب گروه‌های
دونفره و بیشتر
قابل اجراست و
می‌تواند حواس
دانش‌آموزان را
درگیر فعالیت بدنی
و تمرین مهارت‌های
مختلف کند، بازی
«دوز، تاپ» است